

تورک یوردی

تورک ادب‌اقلری مرکزی هیئتی طرفندن نشر اولنور.

جلد ۲

حزیران ۱۳۴۱

نومرو ۹

مَنو

تورك اوجاقلرى ايكنجى قورولتاي :

تورك اوجاقلرى ايكنجى قورولتاي، ياسا موجبجه، ۲۳ نيسان ۱۳۴۱، پنجشنبه كوني
آنقره تورك اوجاغنده ايلك اجتماعنى عقد ايتدى .

قورولتاي ايچون محمد امين و آغا اوغلى احمد بككر رياسته ، آنقره ارلك معلم مكنتي
مديري رافت سعدالدين و معاونى فتاح بككر كانسلكره انتخاب ايدلدى .

رئيس محمد امين و آغا اوغلى احمد بككر نطقلارنى متعاقب حمدالله صبحى بك ۲۳
نيسانك مى بايرام اولاسندن دولاي مذاكراته باشلانامسنى وانجه نلره اعضا انتخابيله اكتفا
اولتمسنى تكيلىف ايتدى .

مذاكراتدن سوكره ياسا انجمنه دوكتور فاضل ، دوكتور اكرم ، فائق كمال ، رافت
سعدالدين، دوكتور نشأت، دوكتور فريد ، اسماعيل حبيب ورشيد بككر انتخاب اولونديلر .
آيريجه، ياسا انجمنك، عيى زمانده، مساعى انجمنى اولماسى ده هيئت عموميه جه قبول ايدلدى .
بودجه انجمنى ايچون ده تجارت مدير عموميسى فائق ، على ناصح ، عمر لطفى بككر
انتخاب ايدلدى .

حمدالله صبحى بككر مرحوم ضيا كوك آليك خاطره سنى تعزيز ايچون آياغه قاليله رق
بر دقيقه خشوع و تفكرله توقف ايدلسى و خصوصى بر هيئتله رئيس جمهور حضرتلرينه
عرض تعظيمات ايدلسى تكيلىفلرى ده متفقاً قبول ايدلدى .

واصف بككر توركيه خارجنده كي توركلره قونفره نك محبت و علاقه سنى اظهار و ابلاغ
ايدلسى خصوصنده كي تكيلى اوزرينه مذاكرات جريان ايتدى . رفيق ، جلال ، رشيد
غالب ، فريد جلال ، حمدالله صبحى و آغا اوغلى احمد بككر فكرلارنى سويلديلر . نتيجه ده
رجب زهدى بككر توركيه خارجنده كي توركلرى تنوير و ارشاد وظيفه سنك «تورك يوردي»
مجموعه سيله ايشا اولومسى حقنده كي تقريرى رايه وضع اولنه رق اكثريتله قبول و اجتماع
تعطيل ايدلدى .

قورولتايك ايكنجى اجتماعى ۲۵ نيسان جمعه ايرتسى كوني عقد ايدلدى . مختلف اوجاقلردن
كلن تبريك تلغرافلرى او قونهرق مقام رياسته جه موافق جوابلر و يرلمسى قبول اولوندى .

يوتدن سوكره مركزى هيئت راپورى اوقوندى . وبعض مطالعهلر سزدندن سوكره راپور هيئت عموميهسى ، تشكرله قبول اولوندى .

ويريلن بر تقرير اوزرينه استانبول تورك اوجاقى حقنده مركزى هيئت ايشاخلى ويرمى قبول اولههرق مركزى هيئت كاتب عمومى محى الدين بها بك لازم كلن ايشاخلى ويردى . جريان ايدن مذاكراتى متعاقب تقريرلر اوقونهرق دوقتور فاضل بكك بكمى وقيقله « استانبول اوجاغلك موقتاً سديله يكيدين تشكىلى » حقندهكى تكليفلى ورشيد غالب بكك « استانبول اوجاغلك تميز وكزيده عضولرله يكيدين تشكىله » دائر تقريرى رآيه وضع اولوندى وقبول اولونادى .

يونلرى متعاقب طربزون مرخصى رشيد بكك ايكي آرقاداشلك امين على ، نظمى آجار ، مدحى سعيد بكلك قيدرلىك ترقينى ايله تصفيه صلاحيتك مركزى هيئت ويرلسى حقندهكى تقريرى قبول ، ترقين وتصفيه قرارلى ايجون الله موجود ياساك صلاحيت ويرمديككه نظراً ياسايه بوخصوصده برماده علاوهسى ياسا انجمنه حواله ايدلى .

قورولتاي تكرار بازار ايرتسى كوفى طويلاندى . كرك بوكون عقد ايديلن ايكي جلسهده وكركه ۴۸ نيسان سانلى كوفى عقد ايديلن ايكي جلسهدهده ياسا مذاكراته دوام ايديلهرك مادهلر تثبيت وقبول ايدلى .

۴۹ نيسان چهارشنبه كوفى ساع رفعت بكك رياستنده انعقاد ايدن برنجى جلسهده « قورولتاي » كلهسى حقنده مذاكره جريان وبهده مركزى هيئت بودجهسى اوزون مناقشه لردن صكره ۴۸ بيك ليرا اولهرق تثبيت ايدلى . جلسه به نهايت ويرله كدن سوكره اوجاق سالوننده اللى كشيك برضايت ويرلى .

ايكنجى جلسه آغا اوغلى احمد بكك رياستنده طويلانهرق غازى مصطفى كال پاشا حضرتلريله محمد امين بكك وضيا كوك آلپ ، اسماعيل غاسپرئسكى ووفيق پاشاك رسلرلك تورك اوجاقلرينه تعليق قبول ايدلشدر . حرث هيئتى نامه ساع رفعت بكك واقع تكلىنى اوزرينه تورك حرثه خدمت ايتمش بعض اجنبى مؤلف ومحررلردن دوكنينى ، قاسترن ، لهئون قاهون ، رادلوف ، ادغار بلوشه ، فون لوفوق ، ميستركيب ، طومسون ، بارتوله ، سهرلوتى ، قونوش ، فيشر ، براون ، ستايسلاس ژوليهن ، شاوان ، باريه دومهينار فخرى اعضا اولهرق قبول ايدلدلر .

بونى متعاقب انتخاباته كچيلهرك مركزى هيئت : لطيفه غازى مصطفى كال خاتم افنديله حمدالله صبحى ، نجاتى ، واصف ، احسان ، آغا اوغلى احمد ، محمود جلال الدين ، عثمان زاده حمدى ، رشيد غالب ، محى الدين بها ، محمد امين ، رضوان نافذ بككر ، مركزى هيئتك يدك اعضالغنه : قديح على ، شكرى يوسف ، بيطر جواد ، عزت علوى ، دوقتور رفعت ، منير ورافت سعدالدين بككر ؛

صراقبه هيئته : رافت بك (اورفه ميموتى) ، قورد اوغلى فائق بك (تجارت عموميسى) ، خليل ابراهيم بك (معارف وكالتى سجل مديرى) ؛

مراقبه هيئتي يدك اعضا لغنه : علاء الدين بك (آناطولی آژانسی مدیر عمومی) ، بيطر حسنی بك انتخاب ایدیلر . بروسه لی طاهر بکله حرث مفتش لردن احمد بوجید بکده علاوه حرث هیئته قبول ایدیلر . قورولتایک ۳۰ مایس پنجهشنبه کونی عقد ایتدیکی اجتماعده اوجاق مرخصلری ، سیرا ایله ؛ اوجاقلری حقنده معلومات وایضاحات ویردیلر .

قورولتای صوک جلسه سنی ۱ مایس جمعه کونی عقد ایتدی و یاسانک اک صوک شکلی دیکلیرک قبول ایله کدن صوکره ساح رفعت بکک آناطولی تورکلکنک تاریخنه تماس ایدر بروداع خطابه سی و اوجاقلرک اوکرده کی سنه ظرفنده دهامسمود برانکشافه مظهرتی تنسیله اجتماع قایمشد .

§ تورک اوجاقلری یاسانک معدل شکلی یکیدن طبع اولنهرق اوجاقلره توزیع ایدلشد . یوقاریده خلاصه قید ایتدیکنز قورولتایک مذاکراتی ده ضبط ایدلش اولوب یاقینده طبع ایدیلرک توزیع اولنهرق .

تورک اوجاقلری مرکزی هیئتی :

ایکنجی قورولتایک انتخاب ایتدیکی مرکزی هیئت اعضا لری ۱۷ مایس بازار کونی اجتماع ایدهرک لطیفه غازی مصطفی کمال خانم افندی بی فخری ریاسته انتخاب و ریاسته حمدالله صبحی ، کاتب عمومی لکه محی الدین بها ، محاسب لکه اینش بانکه سی مدیر عمومی جلال بکی انتخاب ایتشلردر .

صامسره تورک اوجاغی :

باش وکیل عصمت پاشا حضرتلری صوک آناطولی سیاحتی ائناسنده صامسونده بولونورلرکن صامسون اوجاغی زیارت ایتدیلر . اوجاغک فعالیت و مساعیسی حقنده چوق یاقیندن برعلاقه ایله مختلف سؤاللر سوران پاشا حضرتلری ایراد ایدیلن نطقلره جواباً آشاغیده عیناً نشر ایتدیکنز نطق ایراد بویورمشلردر .

« سوکیلی اوجاقلیلر ؛

حقنده کوستردیکنز محبت و حسن قبول بنده بک قیمتلی برخاطره اولهرق قالدجقدر . انسان اوجاقدنه ؛ کندی اونده ایمش کی سربستلک و تکلیفسزلاک حس ایدیور . اوجاقلر آرتق بومملکتده حقیقی موقعلرخی آلمشلردر .

یالکنز حقوق معناسیله دولتمزک رئیسی دکل عینی زمانده تورک ملتک بویوک و داهی رهبری اولان غازی پاشا حضرتلری اوجاقلره عطف ایتدکلی قیمتی هر واسطه و وسیله ایله تبارز ایتدیرمکله رسمی و عمومی وضعیتی افاده ایتش اولیورلر .

اوجاقلرى ؛ تورك مدنيتى تئىل ايدىن ، توركلك بىن الملل عائله مدنيتده موقى اولدىنى
ادعا ايدىن بر مؤسسە بيليرز . هر اوجاقل بويله بر مؤسسە ايچنده بولمقله درعهده ايتش
اولدىنى وظيفه نك وسعتى احاطه ايتلير .

سامسون اوجاغى ؛ جغرافى وضعيتى نقطه سندن آتيا اهميتلى بر منفذ تجارى اولق
استعدادى طاشيان بيوك بر تورك هينترلاندينه منبع مدنيت وظيفه سنى كورمك ادعاسنده در .
آرقاداشلر ! ديكر ملتلر آره سنده بز تورك ملتك اك يوكك موقى ادعا ايدركر
متجاوز بر غرور كوسترمش اوليورز .

اظهار ايتديكمز غرور ؛ مدنيت دنيلن ، يوكك انسانلق دنيلن بتون فعلياتى
يوكك درجهده كوستره بيليرز ادعاسيدر .

بو يوكك ادعادر كه هر ساحهده اثبات اولمق لازمدر .
بو ادعاى تئىل ايدىن هر اوجاقل ، عمومى حياتك ايچنده دائما تشبث صاحبي اولق .
تشكيلات ياقى و هر باشلادىنى ايشده بر صريت اثبات ايتك ايجاب ايدر .

اك يوكك بدىي ، علمى يعنى مدنيتى آيرى آيرى كوسترمكه مجبورسكز .
مجادله نه وقت بيه جكدر ؟

بويله برسؤال خاطره كله من . مجادله منك منتهاسى يوقدر . تورك ملتى ترقى ايتديرمك
ايسته ينلرك مجادلانى دها چتنددر .

آرقاداشلر ،

بزم نسل ؛ حربى ، سياسى ، اجتماعى ساحهده چوق مشكلاته معروض قالدى .
مشكلاتك قسم مهمنى اقتحام ايتش بولنيورز . فقط بو خصوصده تصادفك لطفنه مظهر
اولديغمز ظن ايدلاملير . بتون مشكلره ، ايشه مدنى وقى بر صورتده باشلاپ
نهيته قدر حسابله ، مه تودله حركت ايدرك غلبه ايتك .

بوعصرده مدنيتك رياضى بر صورتده چيزديكى يولده يورومكلكه اقتحام اولميه جق مشكل
يوقدر .

هرهانكى بر ملت ايچون كرك اجتماعى و كرك علمى وسناعى ساحهده مدار ترقى اولان
بر اصولك ديكر بر ملته تطبيقى بر طاقم مى خصوصيت ادعاليه تاخير اولنه ماز .

ملت پرنسيپى ، فنك و مدنيتك ايجاباتى نظر مندن اوزاق طوتغه سبب اوله ماز .
بالعكس تورك علمى ، تورك مدنيتى يوككلىتمك ادعاسيدر كه بوبابده هيچ بر قيد و ترده
تابع اولماق لغمزى ايجاب ايتديرر .

آرقاداشلر !

ملتلرى ، رسمى وساطله اداره ايدىن ارباب سياست و رسمى مؤسسات ايسه اولنوك
حيات درونيه و مدنيه سنى رسمى واسطه لر خارجده تنظيم ايدنلر تورك اوجاقلرى كر
مؤسسە لردر .

تورك اوجاقلرينك تمثيل ابتدكارى مفكوره لر او قدر اهميتليدر كه بو نقطه اوجاقلرك فعاليتنى تقويه جهتندن بوايكي مؤسسه آره سنده متساند بر وضعیت حصوله كتير مشدر .
تورك اوجاقلرينك هر كون عمومى حياتده اظهار ايده جكي تكملى بزار باب سياست رسمى وسائله بر درجه يه قدر تنظيمه چالشيروز .
سامسون اوجاغى بوروديكى يوله هر يردن فضله تبارز ايتك وظيفه سنى كندنده طاشيه جقدر .
سامسون اوجاغنده كورديكم حرارتى ، اعتماد وجديتى مدنى وحرثى نقطه نظر دن هر يرده كورمك ايسترم . بونى آنقره ده وهر كيتديكم يرده سويليه جكم . جمله كزمه موفقيتلىر ديلرم .

اوجاقلرك يكي اداره هيئتلى :

اربعة تورك اوجاغنك يكي اداره هيئتى شوسورنله تشكىل ايتمشدر :
رئيس : دوكتور رمزى ؛ كاتب : توتون اداره انحصار يه سى محاكات مامورى زيور قدرى ؛ مرخص : محامى راسم فضلى ؛ وزنده دار : محامى على كراى ؛ اعضا : معلم عطلا شكرى ، تجار دن كوى آغاسى زاده شوقى وكيكىن زاده ضيا بكلى .
بيفا تورك اوجاغى اداره هيئتى ۲۱-۲۲ نيسان تاريخنده عقد ايتديكى اجتماعده اداره هيئتى بروجه آتى انتخاب ايتمشدر :
رئيس : اجرا مامورى حسين شوكت ؛ كاتب : محرر لر دن احمد حمدى كون دوغدى ؛ مرخص : بلديه كاتبلر دن حسين فهمى ؛ محاسب : بلديه صندوق امينى اسعد ؛ اعضا : ارلك مكتهبى مديرى بدرى ، مانيفاطوره جى يوسف ، مالىه صندوق امينى عبدالحليم بكلى .

خريوت تورك اوجاغى ۱ نيسان تاريخنده اجتماع ايدن محلى قونغره ده يكي اداره هيئتى انتخاب ايتمشدر :
رئيس : باش معلم احمد حمدى ؛ مرخص : دعوى وكيلى انيس ؛ محاسب : معلم ابراهيم ادهم ؛ كاتب : محاسبه خصوصيه مامورى مصطفى ؛ وزنده دار : معلم عادل ؛ اعضا : محكمه اصليه اعضا ملازى احمد شوقى ، معلم نائل بك وافنديلىر .

معازف وكالتنك ، هيئت وكيله جه قرار ويرلديكى وجهله ، تورك اوجاقلرينه مظاهرت ايدلسى ضمننده ، علاقه دار مامورلرينه تبليغ ايتديكى تعميمى بويوك بر ممنونيتله درج ايديبورز ، عيني توصيه ديكر وكالتر جه ده تعميم اولتمشدر :
« اجرا وكيلىر هيئتلك ۳ ميس ۳۴۱ تاريخلى اجتماعنده آلان قرارى آشاغى يه .
قيد ايديبورم :

« حرثی و مدنی انکشافاتم زده باشلیجه عواملدن عداولونان تورک اوجاقلرینک وظیفه لرند»
موفق اولمالرینی تأمیننه چالیشیق حکومتک سیاستی ایجاباتسنددر. علی العموم رؤسای اداره نیک
تورک اوجاقلرینه مظاهرت متبادیه ایله معاوت ایللری و بونلرک ترقی و تکامللرینه چالیشمالری
مطلوب و ملزمدر . »

اون اوچ سنه دن بری ایمپراطورلغک تورککک علیهنه تأسیس ایتمش عقیده لرینه رغماً
ملت و ملیت فکرلرینی نشر و تلقینه اعظمی موفقیته چالیشمش و بوگونکی ملی اداره نیک
وانقلابک دستورلری ایچون معنوی زمینی حاضرلامش اولان تورک اوجاقلری حقنده
هر صورتله معاوتنده بولونما کیز تامایله محله مصروف بر خدمتکیز اولاجقدر .

حرثی و علمی ساحه ده اوزون سنه لر مشکور غیرتلی سبقت ایدن ملی مؤسسه نیک
انکشافنه چالیشیق خلق و حکومتک محتاج اولدینی اک اساسلی استناد کاهلردن برینی تقویه
واعلا ایتمک دیمکدر . بوعتبارله سزک و بوتون مسلکداشلیریمزک ، ملی شعورک انتباه
و تأسیسنده بذل استدیکی مساعی ایله تاریخی برموقی اولان تورک اوجانی حقنده دائمی
مظاهرتلرینی رجا ایدهرم افندم .

معارف وکیل

تورککک شئونی :

کاشفر :

برجوق فعال ، غیرتلی ذواتک مساعی مدققانه لری نتیجه سی اوله رق کره ارضک قابل
اسکان مناطقنده کی مجهول ساحه لر اوقدر آزماشددرکه : بوکون برعیتقه سیاحت و کشفیات
ایچون مجهول موقع بوله بیلیمک عادتاً برموفیت تشکیل ایدیور . فقط بو ایش اخیراً کاشفرده
انکلتزه جنرال قوسلوسی وکیلی بولنان میستر (قلمونت - ب . سقراین) ایله زوجیه سی
طرفدن باشارلمشدر . بوزوج ایله زوجیه بعضاً (یاق) دینیلن اورایه مخصوص حیوانلره
راکباً حرکت ایدهرک و بعضاً اهالی محلیه طرفدن « کجید » عداولنان مواقمک اوچوروملره
ناظر ، دیک سطحلری اوزرنده مهملک برطرزده طیرمانوب سوروککنه رک (کونفور)
آیلرینک اسرارانکیز وادیلرینه کیرمشر و اطرافلرینی احاطه ایدن معظم داغلرک خریطه لرینی ،
فطوغرافلرینی آلمشدر .

بویله برایش یایابیلیمک ایچون قوجه سنه ایچنده آنجیق برایکی هفته مساعده وارددرکه :
بوده داغلرده کی قارک کچیدلری قاپانمایاجق قدر آز اولدینی ، یاخود کچیدلره (بللره)
واصل اولق ایچون کچیلیمسی ایجاب ایدن بوغازلری سیلابلر استیلا ایدهرک درجه ده قارلرک
اریمه دیکی زمانلردر . ایشته بوجزئی مساعده دن استفاده ایدهرک ایچون میستر (سقراین) ک